

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย แม้มีสัดส่วนมูลค่าเพียงประมาณร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศก็ตาม แต่มีความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรจำนวนมาก โดยใน พ.ศ. 2561 มีประชากรที่ทำอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 30 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) นอกจากนี้ภาคเกษตรกรรมยังมีความสำคัญในมิติของการผลิตอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงประชากรทั้งประเทศ จนกระทั่งประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ รวมทั้งก่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและเสริมสร้างพลังงานทดแทนให้กับประเทศล้นมาจากพื้นฐานทางการเกษตรทั้งสิ้น ทั้งนี้สินค้าเกษตรของไทยส่วนใหญ่จะมีปริมาณการผลิตมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้นผลผลิตที่เหลือจึงมีการส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศและสร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมากในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็น ข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยใน พ.ศ. 2561 สินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว ยางพารา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง และไก่แปรรูป ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 มูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ 5 อันดับแรก พ.ศ. 2561

สินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ข้าว	180,270.1
2. ยางพารา	147,345.1
3. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	99,655.0
4. ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง	85,181.4
5. ไก่แปรรูป	78,007.7

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงเลือกศึกษาข้าวและยางพารา เพราะเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 2 อันดับแรก และที่สำคัญคือ ข้าวและยางพารา นับเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่ราคาถูกกำหนดมาจากตลาดโลก (world price) ประเทศต่างๆ รวมทั้งไทยต้องยอมรับราคา (price taker) เนื่องจากในตลาดโลกมีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก ไม่มีผู้ซื้อหรือผู้ขายรายใดมีอิทธิพลเหนือตลาดอย่างชัดเจน และเมื่อราคาตลาดโลกมีการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อราคาภายในประเทศและเกษตรกรผู้ปลูกจำนวนมากและในวงกว้าง การทราบขนาดของการตอบสนองของราคาภายในประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลกรวมทั้งช่วงเวลา time lag ของการส่งผ่าน ตลอดจนราคาในแต่ละระดับมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาในระดับอื่นหรือไม่ จะทำให้ตลาดภายในประเทศและเกษตรกรสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และนำไปใช้วางแผนการผลิตในช่วงต่อไป นอกจากนี้ผลการศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงอำนาจในการต่อรองและการกำหนดราคาของกลุ่มต่างๆที่อยู่ในโซ่อุปทานของการจำหน่ายข้าวและยางพาราตั้งแต่ระดับต้นน้ำจนกระทั่งถึงปลายน้ำ อย่างไรก็ตามเรามักพบคำกล่าวที่ว่า พ่อค้าคนกลาง/โรงสีมีการกดราคาซื้อข้าวเปลือก ทำให้ชาวนาหรือ เกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ผลิตในระดับต้นน้ำสามารถขายข้าวได้ในราคาต่ำ และไม่มีอำนาจในการต่อรอง การขายผลผลิตได้ในราคาต่ำอาจทำให้เกษตรกรขาดทุนและมีภาระหนี้สินได้ ในทำนองเดียวกันการตกต่ำของราคายางพาราก็นำมาซึ่งความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรสวนยางเช่นกัน ซึ่งทั้งข้าวและยางพาราต่างก็เป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการซื้อขายอย่างแพร่หลายในตลาดโลกดังกล่าว ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงราคาข้าวและยางพาราในตลาดโลกจึงน่าจะส่งผลกระทบต่อราคาภายในประเทศบ้างไม่มากนัก

เนื่องจากยางพารามีการส่งออกประมาณกว่าร้อยละ 80 ในขณะที่ข้าวส่งออกประมาณร้อยละ 40 ของปริมาณการผลิตของประเทศ ซึ่งนับเป็นการพึ่งพาตลาดภายนอกในสัดส่วนสูง หากมองในแง่ดีก็สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้มาก อย่างไรก็ตามตลาดข้าวและยางพาราก็ต้องเผชิญกับความผันผวนจากภายนอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่าภาคการเกษตรกรรมที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผู้คนจำนวนมาก กลับต้องเผชิญกับความผันผวนและความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตรสูง โดยเฉพาะข้าวและยางพาราที่เลือกมาศึกษาในครั้งนี้เป็นสินค้าที่สำคัญอันดับต้นๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากตลอดห่วงโซ่อุปทาน นับตั้งแต่เกษตรกรผู้ปลูก พ่อค้าคนกลาง ผู้ส่งออก และผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เป็นต้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้ อาจเผชิญกับผลขาดทุน เช่น ในกรณีที่ราคายางพาราตกต่ำกว่าที่คาด หรือต่ำกว่าต้นทุนการผลิต เป็นต้น

นอกจากนี้การขึ้นลงของสินค้าเกษตรดังกล่าว อาจทำให้การวางแผนในการรับซื้อและการสต็อกสินค้ามีความยากลำบากและผิดพลาดได้ง่าย รวมทั้งมีต้นทุนในการป้องกันความเสี่ยงเกิดขึ้น

จากการที่ยางพาราและข้าวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในด้านการผลิต การบริโภค การส่งออก และการสร้างงาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผู้คนจำนวนมากดังกล่าว ผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของราคาล้วนส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น การตกต่ำของราคาข้าวและยางพาราในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางและชาวนาได้รับความเดือดร้อนจากราคาที่ตกต่ำ และทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมชะลอตัวลง จากอำนาจซื้อที่ลดต่ำลงของประชากรในภาคเกษตร ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการวางแผนการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดโลก เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน ประกอบกับมีการส่งสัญญาณที่ผิดพลาดในการส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกโดยไม่มีตลาดรองรับอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่นการใช้นโยบายของภาครัฐในการรับจำนำข้าวเปลือกในระยะที่ผ่านมาในราคาตันละ 15,000 บาท ซึ่งสูงกว่าราคาตลาดโลกอย่างมาก นโยบายดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการผลิตและการส่งออกข้าวของประเทศไทยอย่างรุนแรง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของข้าว กล่าวคือผลผลิตข้าวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นในขณะที่คุณภาพของผลผลิตต่ำลงและปริมาณสต็อกข้าวของรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เป็นภาระด้านงบประมาณที่นำมาใช้จ่าย (อิทธิพงศ์ มหาธนเศรษฐ์ 2557) และทำให้ประเทศไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก นอกจากนี้กรณีของยางพาราก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่มีการส่งเสริมให้มีการขยายพื้นที่การเพาะปลูกอย่างแพร่หลาย โดยไม่มีการวางแผนในระยะยาวเพื่อรองรับปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น เช่น การมีโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศมารับวัตถุดิบเหล่านี้ แต่กลับไปพึ่งพาตลาดส่งออกในสัดส่วนสูงมาก เมื่อปัจจัยลบเกิดขึ้นในตลาดโลกจึงส่งผลให้ราคายางพาราปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการเข้าใจพฤติกรรมเคลื่อนไหวของราคาข้าวและยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการซื้อขายอย่างกว้างขวางในตลาดโลกดังกล่าว เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยภาครัฐจะสามารถกำหนดนโยบายการเพาะปลูกสินค้าเกษตรต่างๆในภาพรวมของประเทศได้ดี ในช่วงเวลาที่ราคาสินค้าเกษตรใดตกต่ำก็จะหันไปส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่นที่มีศักยภาพดีกว่าทดแทนหรือรัฐบาลสามารถออกมาตรการต่างๆเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาได้ในกรณีที่ราคามีความผันผวนมากเกินไป ส่วนเกษตรกรก็สามารถวางแผนการเพาะปลูกในฤดูกาลถัดไปได้โดยมีประสิทธิภาพ จากการ

ใช้ข้อมูลราคามาใช้ประกอบในการตัดสินใจ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงต้องการที่จะตอบโจทย์ที่ว่า ราคาข้าวและยางพาราในประเทศตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดโลกมากน้อยเพียงใด หรือราคาภายในประเทศส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดโลก รวมทั้งวิเคราะห์โครงสร้างราคาภายในประเทศและส่วนต่าง (margin) ของราคา เพื่อสะท้อนถึงอำนาจในการต่อรองและผลประโยชน์ที่เกษตรกร พ่อค้าคนกลาง และผู้ส่งออกได้รับ นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านราคาให้มีเสถียรภาพและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาโครงสร้างราคาและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลก: กรณีข้าวและยางพารา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาโครงสร้างตลาดและโครงสร้างราคาข้าวและยางพาราในระดับต่างๆ
2. ศึกษาการตอบสนองของราคาในประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลก
3. ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง นโยบายของรัฐ และปัจจัยธรรมชาติที่มีผลต่อราคาและโครงสร้างราคาของข้าว และยางพารา
4. เสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของราคา

1.3 ขอบเขตโครงการวิจัย

การศึกษาโครงสร้างราคาและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลก: กรณีข้าวและยางพารา จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การศึกษาเชิงพรรณนา การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังนี้

1. การศึกษาเชิงพรรณนา เป็นการศึกษาการศึกษาโครงสร้างตลาดและโครงสร้างราคาข้าวและยางพาราในระดับต่างๆ รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ สื่อออนไลน์อื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และนักวิชาการ

3. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการศึกษาการตอบสนองของราคาในประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลกโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ เพื่อดูการตอบสนองของราคาของข้าวและยางพาราในประเทศ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (shock) ของราคาตลาดโลก ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของราคาตลาดโลกที่มีต่อราคาในประเทศ

สำหรับข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในภาคเอกชน นักวิชาการ และส่วนราชการที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และข้อมูลทุติยภูมิจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นตำรา บทความ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ

1. วิเคราะห์โครงสร้างและการเคลื่อนไหวราคาของข้าว และยางพารา รวมทั้งการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลกของราคาภายในประเทศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในระยะที่ผ่านมา เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา นำไปสู่การวางแผนการผลิตที่เหมาะสมทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำจากการได้รับประโยชน์ที่แตกต่างกันของผู้เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายในแต่ละระดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายข้าวและยางพารา ประกอบด้วย

- 1) ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ส่งออก พ่อค้าคนกลาง สมาคมโรงสี สมาคมชาวนา และสมาคม เกษตรกรยางพารา เป็นต้น
- 2) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมการข้าว เป็นต้น
- 3) องค์กรเอกชน ได้แก่ สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย สภาไตรภาคียางพารา
- 4) นักวิชาการที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว

ข้อมูลทฤษฎี

ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีในประเด็นต่างๆ จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นตำรา บทความ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณนั้น เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายเดือน ข้าวเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2541 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 รวม 245 ตัวอย่าง ส่วนยางพาราเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 รวม 209 โดยรวบรวมข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 คำนิยามศัพท์

ข้าว (Rice) หมายถึง ธัญพืชชนิดหนึ่งที่ประชากรโลกบริโภคเป็นอาหารสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปเอเชีย โดยในการศึกษานี้ จะหมายถึง ข้าวขาว 5% ซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการจำหน่ายอย่างกว้างขวางในตลาดโลกจากการที่มีผู้ผลิตและผู้บริโภคจำนวนมากนั่นเอง โดยทั่วไปโครงสร้างตลาดจะแบ่งเป็นข้าวเปลือกและข้าวสาร การกล่าวถึงราคาข้าวหน้าฟาร์มจะเป็นราคาข้าวเปลือก ส่วนราคาขายส่งและราคาตลาดโลกจะเป็นราคาของข้าวสารซึ่งใช้อ้างอิงข้าวขาว 5%

ยางพารา (Rubber) หมายถึง ผลผลิตน้ำยางที่ออกมาจากต้นยางพารา โดยผ่านการแปรรูปเบื้องต้น ในการศึกษานี้จะหมายถึง ยางแผ่นรมควันชั้น 3 ซึ่งเป็นสินค้าโภคภัณฑ์อีกชนิดหนึ่งที่มีการจำหน่ายในตลาดโลก ทั้งนี้การรมควันจะช่วยยืดอายุการเก็บรักษาได้นานขึ้น โดยยางแผ่นรมควันชั้น 3 มีการนำไปใช้มากในอุตสาหกรรมยานยนต์ สำหรับการกล่าวถึงราคาในการศึกษานี้ไม่ว่าจะเป็นราคายางพาราหน้าฟาร์ม ราคาขายส่ง ราคาส่งออก และราคาตลาดโลก จะเป็นราคาของยางแผ่นรมควันชั้น 3 ทั้งสิ้น

โครงสร้างราคา (Price Structure) หมายถึง องค์ประกอบของราคาในระดับต่างๆ ตลอดเส้นทางโลจิสติกส์ ได้แก่ ราคาที่เกษตรกรได้รับ ราคาขายส่ง ราคาขายปลีก ราคาส่งออก/ราคาตลาดโลก ซึ่งเมื่อพิจารณาในแนวดิ่งจะทำให้ทราบถึง ส่วนต่างของราคาที่แต่ละกลุ่มได้รับ โดยราคาข้าวประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ราคาข้าวหน้าฟาร์ม ราคาขายส่ง และราคาตลาดโลก ส่วนราคายางพาราประกอบด้วย 4 ระดับ ได้แก่ ราคายางพาราหน้าฟาร์ม ราคาขายส่ง ราคาส่งออก และราคาตลาดโลก

โครงสร้างตลาด (Market Structure) หมายถึง ลักษณะขององค์ประกอบของตลาดที่มักพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ จำนวนผู้ขายและจำนวนผู้ซื้อ ลักษณะของตัวสินค้า อุปสรรคในการเข้าถึงหรือออกจากอุตสาหกรรม การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ จะส่งผลต่อการกำหนดราคาสินค้าและอำนาจในการต่อรอง โดยในการศึกษานี้จะพิจารณาโครงสร้างของตลาดข้าวและตลาดยางพารา

เส้นทางลอจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง การเคลื่อนย้ายของสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยในการศึกษานี้ คือ ข้าว และยางพาราจากแหล่งผลิตสู่ผู้บริโภค เช่น จากชาวนา หรือชาวสวนยาง สู่ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก ผู้แปรรูป และผู้บริโภคสินค้า

การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลก (Impulse Response) หมายถึง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลกอย่างฉับพลัน (shock) แล้วตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง เช่น ราคาภายในประเทศ จะมีการตอบสนองอย่างไร มีขนาดและทิศทางใด โดยในการศึกษานี้จะพิจารณาถึงการตอบสนองของราคาภายในประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของราคาตลาดโลก

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้ คือ

1. การวิเคราะห์โครงสร้างราคาข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทาน ประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ราคาข้าวหน้าฟาร์ม ราคาขายส่ง และราคาตลาดโลก ส่วนราคายางพาราประกอบด้วย 4 ระดับ ได้แก่ ราคายางพาราหน้าฟาร์ม ราคาขายส่ง ราคาส่งออก และราคาตลาดโลก จะทำให้ทราบถึงส่วนต่างของราคา (margin) ในแต่ละระดับที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับ ซึ่งสะท้อนถึงอำนาจในการต่อรองและการผูกขาดควบคุมราคาของแต่ละฝ่าย การแบ่งปันผลประโยชน์มีความเป็นธรรมหรือไม่ หากการแบ่งปันผลประโยชน์ไม่มีความเป็นธรรมแล้ว ควรมีมาตรการ/นโยบายใดเข้ามาช่วยเหลือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดนโยบายต่างๆตามสถานการณ์

2. ผลการศึกษานี้จะทำให้ทราบและเข้าใจถึงรูปแบบการเคลื่อนไหวของราคาข้าวและยางพาราว่ามีองค์ประกอบในเรื่องใดเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง เช่น ฤดูกาล วัฏจักรเศรษฐกิจ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์และอุปทานในประเทศคู่แข่งและคู่ค้าที่สำคัญของไทย เป็นต้น หน่วยงานราชการ เกษตรกร พ่อค้าคนกลาง และผู้ส่งออก รวมทั้งผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการผลิต การกำหนดนโยบายในมิติต่างๆ เช่น การรักษาเสถียรภาพราคาในระยะสั้น การเพิ่ม/ลดปริมาณการผลิต การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการด้านอุปสงค์และอุปทานให้สอดคล้องเหมาะสมกันในแต่ละช่วงเวลา เพื่อสร้างรายได้และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความผันผวนของราคา

3. ผลการศึกษาจะแสดงให้เห็นว่าราคาข้าวและยางพาราในประเทศ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดโลกหรือไม่ และในทิศทางใด นั้นหมายความว่าราคาตลาดโลกเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงราคาภายในประเทศ หรือราคาในประเทศมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดโลกเพราะประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในตลาดโลก ผลการศึกษานี้จะมีนัยทางนโยบาย เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องติดตามราคาที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาภายในประเทศ ซึ่งจะสามารถกำหนดทิศทางราคาได้อย่างถูกต้องและวางแผนรับมือกับความผันผวนที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเกษตรดังกล่าว รวมทั้งนำมาใช้ในการวางแผนการผลิตและการจำหน่ายในฤดูกาลต่อไปเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการทำเกษตรกรรม โดยแยกกรณีข้าวและยางพารา

